

Súd: Okresný súd Galanta
Spisová značka: 12Ps/3/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2322200808
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Myrtill Vojteková
ECLI: ECLI:SK:OSGA:2022:2322200808.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Galanta vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony osoby, o ktorej spôsobilosti sa A.: P. A., J.. A., Z.. XX.XX.XXXX, K. B. Š. XXXX/XX, Q., K. Č. R. V. L. Q. Q. X. L. V. I., O. X, I., v konaní zastúpený procesným opatrovníkom: A. A., J.. A., Z.. XX.XX.XXXX, K. B. Š. XXXX/XX, Q.Ď., o návrhu navrhovateľky: T. A., J.. A., Z.. XX.XX.XXXX, K. B. Š. XXXX/XX, Q., v konaní zastúpená: JUDr. Silvia Gašparíková, advokátka, so sídlom Športová 2298/58, Sereď, za účasti Okresnej prokuratúry Galanta, na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony menovaného, takto

rozhodol:

I. P. A., Z.. XX.X.XXXX sa obmedzuje spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý:

- nakladať s finančnými prostriedkami v žiadnom rozsahu,
- disponovať s hnutelným, či nehnuteľným majetkom,
- uzatvárať akékoľvek majetkovoprávne zmluvy,
- rozhodovať o svojej medicínskej liečbe,
- udeliť súhlas s poskytnutím zdravotnej, či sociálnej služby
- rozhodovať o mieste svojho trvalého, či prechodného pobytu,
- konať a vystupovať samostatne pred súdom, políciou, prokuratúrou a inými štátnymi orgánmi a inštitúciami, orgánmi miestnej štátnej správy, orgánmi územnej i záujmovej samosprávy, orgánmi špecializovanej štátnej správy,
- výkonu aktívneho volebného práva,
- zriadiť závet (poslednú vôľu).

II. P. A. sa v rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony ustanovuje za opatrovníka T. A., Z.. X.X.XXXX, ktorá je oprávnená a povinná menovaného zastupovať a spravovať jeho majetok v rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony menovaného. Právne úkony, presahujúce rámec bežnej správy, vykonávané opatrovníkom za P. A., vyžadujú pre svoju platnosť schválenie súdom.

III. Opatrovník je povinný predkladať súdu dvakrát ročne vždy k 30.6. a 31.12. každého kalendárne roka správu o osobných, majetkových a sociálnych pomeroch opatrovanca.

IV. Opatrovník je povinný vykonávať svoje práva a povinnosti riadne a dbať na pokyny súdu.

V. Trovy tohto konania platí štát.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 01.03.2022 domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd obmedzil jej manžela spôsobilosti na právne úkony. Svoj návrh odôvodnila

tým, že približne od roku 2018 sa u manžela začalo prejavovať zhoršenie reči, problém s rovnováhou, pamäťou a orientáciou v priestore a čase. V novembri 2019 mu boli na základe vyšetrenia mozgu verifikované mnohopočetné postmalatické pseudocysty a pokročilá atrofia mozgu. Manželovi navrhovateľky bol diagnostikovaný Parkinsonský syndróm vaskulárnej atiológie a zároveň bolo zistené, že trpí taktiež zmiešanou demenciou pri progresívnej supranukleárnej paralýze. Manžel navrhovateľky je imobilný, inkontinentný, dezorientovaný, komunikuje nezrozumiteľnou rečou, správa sa ako dieťa, takmer nič zo života si už nepamätá, je zmätený, nevie rozpoznať vnúčatá, pre tras končatín sa nevie podpísať. Jeho stav si vyžiadal niekoľkonásobné hospitalizácie, pričom pri poslednej hospitalizácii v psychiatrickej nemocnici PHILIPPA PINELA v Pezinku roku 2020, bola navrhovateľka nútená umiestniť manžela v sociálnom zariadení. Pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav sa manžel navrhovateľky nachádza v Domove sociálnych služieb pre dospelých v Zavare, kde je umiestnený od 01.04.2021. Navrhovateľka uviedla, že vzhľadom na charakter ochorenia manžela v dohľadnej dobe neexistuje predpoklad, že by sa mu zdravotný stav zlepšil alebo aspoň zmieril tak, že by bol schopný aspoň o časti základných otázok svojho života rozhodovať sám. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby bol obmedzený na spôsobilosti na právne úkony.

2. Uznesením č.k. 12Ps/3/2022-19 zo dňa 28.03.2022 súd ustanovil osobe, o spôsobilosti ktorej sa koná procesnú opatrovníčku v osobe: A. A., J. A., Z.. XX.XX.XXXX, K. B. Š. XXXX/XX, Q. (dcéra osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná).

3. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 05.05.2022, na ktoré predvolal aj osobu o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná. Osobu, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná súd v rámci pojednávania dňa 05.05.2022 vzhliadol. Osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná je na vozíčku, nedokáže rozprávať a ústne sa vyjadrovať. Na otázku súdu nereagovala. Z uvedeného dôvodu súd osobu vzhliadol bez nutnosti ju vyslúchnuť. Pojednávanie bolo odročené za účelom nariadenia znaleckého dokazovania znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, na preskúmanie duševného stavu osoby o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, najmä s ohľadom na jej spôsobilosť na právne úkony.

4. Uznesením č.k. 12Ps/3/2022-34 zo dňa 11.05.2022 súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, z odvetvia psychiatria a za znalca ustanovil MUDr. Mária Straku.

5. Zo znaleckého posudku č. 92/2022, doručeného súdu dňa 23.06.2022, ktorý bol vo veci vypracovaný ustanoveným znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia a odvetvia psychiatria MUDr. Máriom Strakom vyplýva, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, trpí demenciou pri Parkinsonovej chorobe, ťažkého stupňa, anamnesticky s pridruženými príznakmi, ktoré ochorenie je trvalé, nevyliciteľné a doživotné. Vyšetrovaný nie je schopný samostatnej sociálnej existencie, nie je schopný adekvátne sa žiadnym spôsobom o seba postarať, ani v bazálnych oblastiach životnej existencie. Z psychiatrického hľadiska vyšetrovaného jeho duševná porucha, ktorou trpí, robí nespôsobilým na tieto právne úkony (nakladanie s hnutelným a nehnuteľným majetkom v žiadnej miere, disponovanie finančnou hotovosťou, bankomatovou (kreditnou) kartou, čiže v žiadnom rozsahu disponovať financiami, uzatváranie majetkových zmlúv, závetov, prevodov, kúpno- predajných zmlúv, úverových, mandátnych a iných zmlúv, vystupovanie v súdnych konaniach, samostatné vystupovanie pred orgánmi štátnej a miestnej samosprávy, pred orgánmi špecializovanej štátnej správy (napr. zdravotné poisťovne), byť držiteľom oprávnení riadiť motorové vozidla, byť držiteľom zbrane, uzatváranie manželstva (či rozvádzať sa), či iných vzťahových zväzkov, rozhodovanie o svojej medicínskej liečbe, zdravotnej či sociálnej detencii, kandidovanie do volieb národnej rady SR, VÚC a miestnej samosprávy, rozhodovanie o mieste svojho trvalého, či prechodného pobytu). Nie je schopný samostatne cieľavedome konať, posúdiť následky svojho konania, posúdiť zmysel súdneho konania. Podľa judikatúry vyšších súdov nie je možné osobe odňať volebné pasívne právo, aktívne volebné právo mu je možné súdom obmedziť. Výsluch menovaného súdom je možný bez ujmy na jeho zdravotnom stave.

6. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom znalca, výsluchom navrhovateľky, výsluchom zástupcu Okresnej prokuratúry Galanta, čítaním sa oboznámil s listinnými dôkazmi a to lekáorskými správami ohľadom osoby o ktorej spôsobilosti sa koná, znaleckým posudkom č. 92/2022, ako aj ostatným na vec sa vzťahujúcim spisovým materiálom.

7. Znalec na pojednávaní dňa 20.09.2022 sa pridŕžoval v celom rozsahu svojho znaleckého posudku a jeho záverov. Uviedol, že osoba o ktorej spôsobilosti sa koná trpí doživotnou nevyliciteľnou duševnou poruchou a to demenciou ťažko stupňa, pri neurologickom ochorení Parkinsonovej chorobe. Vyžaduje kontinuálny dohľad, dozor, opatrovanie inou osobou alebo inštitúciou vo všetkých oblastiach svojej osobnej, sociálnej i právnej existencie, preto navrhol, aby súd návrhu vyhovel a menovanú osobu obmedzil spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uvedenom v znaleckom posudku.

8. Navrhovateľka na pojednávaní dňa 20.09.2022 sa pridŕžavala písomného návrhu, ako aj vyjadrení, ktoré uviedla na pojednávaní dňa 05.05.2022, pričom sa v plnom rozsahu stotožnila so závermi znaleckého posudku. Zotrváva na svojich doterajších vyjadreniach a navrhuje ustanoviť svoju osobu za opatrovníka pre opatrovanca.

9. Opatrovníčka pre konanie na pojednávaní dňa 20.09.2022 vyjadrila súhlas so všetkým, čo bolo uvedené na pojednávaní.

10. Zástupca Okresnej prokuratúry na pojednávaní dňa 20.09.2022 sa plne stotožňuje so závermi znalca obsiahnutými v znaleckom posudku a navrhuje, aby súd rozhodol o obmedzení spôsobilosti na právne úkony P. A. a súčasne, aby mu ustanovil opatrovníka v zmysle podaného návrhu.

11. Podľa § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzení určí v rozhodnutí.

12. Podľa § 27 ods. 2 OZ, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

13. Podľa § 231 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o

- a. obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- b. zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- c. navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

14. Podľa § 240 ods. 3 CMP, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

15. Podľa § 243 ods. 1 CMP, súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná.

16. Podľa § 243 ods. 2 CMP, súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadne.

17. Podľa § 243 ods. 3 CMP, ak o to požiada osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, vyslúchne ju súd vždy.

18. Podľa § 248 ods. 1 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

19. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

20. Podľa § 250 ods. 1 CMP, súd zabezpečí uloženie rozsudku o spôsobilosti na právne úkony v Notárskom centrálnom registri listín.

21. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

22. Podľa § 251 ods. 2 CMP, ten, kto podá zjavne bezdôvodný návrh na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony, je povinný nahradiť ujmu, ktorá vznikla osobe, o ktorej spôsobilosti sa konalo, jej zástupcovi alebo štátu.

23. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

24. Podľa § 274 ods. 1 a 2 CMP, súd rozhoduje uznesením. V uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

25. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

26. Podľa § 276 CMP, súd odvolá opatrovníka z výkonu funkcie na jeho návrh.

27. Podľa § 277 ods. 1 a 2 CMP, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka. Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

28. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, trpí demenciou pri Parkinsonovej chorobe, ťažkého stupňa, anamnesticky s pridruženými príznakmi, ktoré ochorenie je trvalé, nevyliciteľné a doživotné. Táto duševná porucha ju robí nespôsobilou na právne úkony v rozsahu uvedenom v znaleckom posudku. Vzhľadom na to, že znalec potvrdil závery znaleckého posudku, kde uvádza, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná trpí duševnou poruchou, pričom z psychiatrického hľadiska vyšetrovaného jeho duševná porucha, ktorou trpí, robí nespôsobilým na právne úkony (nakladanie s hnutelným a nehnuteľným majetkom v žiadnej miere, disponovanie finančnou hotovosťou, bankomatovou (kreditnou) kartou, čiže v žiadnom rozsahu disponovať financiami, uzatváranie majetkových zmlúv, závetov, prevodov, kúpno- predajných zmlúv, úverových, mandátnych a iných zmlúv, vystupovanie v súdnych konaniach, samostatné vystupovanie pred orgánmi štátnej a miestnej samosprávy, pred orgánmi špecializovanej štátnej správy (napr. zdravotné poisťovne), byť držiteľom oprávnení riadiť motorové vozidla, byť držiteľom zbrane, uzatváranie manželstva (či rozvádzať sa), či iných vzťahových zväzkov, rozhodovanie o svojej medicínskej liečbe, zdravotnej či sociálnej detencii, kandidovanie do volieb národnej rady SR, VÚC a miestnej samosprávy, rozhodovanie o mieste svojho trvalého, či prechodného pobytu), nie je schopný samostatne cieľavedome konať, posúdiť následky svojho konania, posúdiť zmysel súdneho konania, súd dospel k záveru, že návrh vo veci bol podaný dôvodne, preto súd osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná obmedzil spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uvedenom vo výroku tohto rozhodnutia. V rámci konania bolo preukázané, že menovaná osoba trpí nevyliciteľnou duševnou chorobou, ktorá nie je len prechodná, ale trvalá.

29. Súd zároveň ustanovil osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná opatrovníka, ktorý ju bude zastupovať tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

30. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nemôžu podať odvolanie navrhovateľka, procesná opatrovníčka a Okresná prokuratúra Galanta, nakoľko sa tohto svojho práva účinne v súlade s ustanovením § 368 Civilného sporového poriadku pred súdom vzdali.

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie pre osobu o ktorej spôsobilosti sa koná v lehote 15 dní od doručenia na súde, proti ktorého rozsudku smeruje (§ 355 ods. 1 CSP). Odvolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 359 CSP). Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 CMP).